

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟΜΑΧΟΣ,

ΥΠΡΑΓΙΣΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

ΦΥΛΙΑΔΙΟΝ ΙΕ'. (ΑΘΗΝΗΣΙ, 31 'Ιουτίου 1860.) ΔΡΙΘ. 17.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΥΠΟ

Τ. Κ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΔΟΥ.

ΛΟΧΑΓΟΥ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ. κτλ.

(ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Henri Mathieu).

Μόρφωσις στρατοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις ἀποβαίνει τὸ δυσκολώτερον πρόβλημα, ἐξ ὧτων ἡ ἀνθρώπινος περὶνοια δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ, διότι ἐπὶ τούτῳ ἀνάγκη ἐστὶν ἵνα ἅπασαι αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι καὶ βιομηχανίαι συνδράμωσιν· ἵνα δὲ ὁ στρατιωτικὸς ὀργανισμὸς καλὸς ᾖ, ἀπαιτοῦνται πληθυσμὸς καὶ ἀμείψια οἰκονομικὰ μέσα· ἀλλὰ πάλιν καὶ ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῶν παράγεται ἡ δέουσα ὠφέλεια, ἐὰν οἱ ὑπάρχουσι πολιτικοὶ θεσμοὶ ὑγιεῖς. Οἱ διευθύνοντες τὰ οἰκονομικὰ τοῦ στρατοῦ (administration d'une armée), ὧν ἔργον ἐστὶν ἡ προμηθεὶα τῆς τροφῆς, τοῦ ἱματισμοῦ, τοῦ ὀπλισμοῦ καὶ τῆς μετακομιδῆς, ἀπάντων τῶν ἐν τῷ στρατῷ ἐπιτηδείων ἐν οἰκείῳ ποτε περιπτώσει, καὶ χρόνῳ πρέπει νὰ ᾧσιν ἐγκρατεῖς γνώσεως βαθείας, τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς γεωργικῆς.

Γνώσεις χημείας, φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἀρχιτεκτονικῆς εἰσὶν

ἀπολύτως ἀναγκαῖαι εἰς τοὺς διευθύνοντας τὰ οἰκονομικά τῶν νοσοκομείων, τὰς ἀποθήκας, τὰ ἐργοστάσια, ἀρτοποιεῖα κ. λ. ἵνα ὦσιν ἱκανοὶ νὰ διαγνώσῃσι τὴν ποιότητα τῆς ἀλεύρου, τῶν τροφῶν, ἵππονομῆς, φαρμάκων καὶ ὄλων τῶν ὑλῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ χρησίμων, τὰ ὑγιεινὰ μέρη, τὴν φύσιν τῶν ἀνέμων καὶ ὑδάτων. Διό, ὅτε εἰς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς ἐργασίας αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι παρεμβαίνουσι, δὲν εἶναι δυνατόν οἱ διευθύνοντες νὰ ἀγνοῶσι ταύτας.

Δυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Στρατηγικῆ τῶν πραγμάτων*, ἀπάσας τὰς συνθέτους καὶ πολυπλόκους κινήσεις τοῦ ὑλικοῦ, διὰ τὰς ὁποίας ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ κῶ στρατῷ ἀπαιτεῖται τόση τέχνη, ὅση καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ στρατὸς κομίζει μεθ' ἑαυτοῦ πυροβολικόν, πολεμφοδία ἐφεδρείας, σκεύη, τροφὰς, θεραπευτήρια κ. τ. λ.

Ἐὰν ταῦτα πάντα μέλλωσι νὰ μετακομισθῶσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, καὶ βυθίζωσι τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἀμαξῶν, ἡ προερχομένη σύγχυσις καὶ δυσκολία τῆς διευθετήσεως καὶ τῆς ἐν περιβόλῳ τοποθετήσεως αὐτῶν ἐμποδίζουσι μεγάλως τὰς στρατιωτικὰς ἐργασίας· οὕτω λοιπὸν διαιροῦσι ταύτας κατὰ περιβόλους δι' ἕκαστον σῶμα στρατοῦ, μεραρχίας, καὶ ἐφεδρείας, ἐπομένως ὑποδιαιροῦνται εἰς περιβόλους πυροβολικοῦ, μηχανικοῦ, τροφῶν, στρατοπεδεύσεως, νοσοκομείου· ἕκαστον δὲ τῶν στοιχείων αὐτῶν κινεῖται κατὰ τινὰς συνδυασμοὺς καὶ κανόνας, διὰ τοὺς ὁποίους προαπαιτοῦνται γνώσεις διάφοροι. Ἡ νίκη, ἥτις ἄλλοτε ἦν ἀποτέλεσμα τῆς συγκρούσεως τῶν στρατῶν, τὴν σήμερον κτάται διὰ τῆς ἀκριβείας τῶν ἐλιγμῶν, καὶ συχνάκις ἄνευ συμπλοκῆς. Ὅθεν ὁ πόλεμος ἀπαιτεῖ σπουδὴν προγενεστεράν τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐδαφῶν καὶ ἔλλογον ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὃν προσθέμεθα.

Ἡ μελέτη τῆς γεωλογικῆς εἶναι ἡ κλεῖς τῶν στρατηγικῶν συνδυασμῶν, διότι πανταχόθεν αἱ γῆνοι ἐπιφάνειαι παρί-

στάνται ἐν ταῖς αὐταῖς ἀναλογίαις· οὕτω μᾶς εὐκολύνει νὰ κρίνωμεν ἐξ ὄψεος χώρας τινός, ἐὰν αἱ κορυφαὶ αὐτῆς ἔχωσιν ὀροπέδια προσιτὰ ἢ ἀπολήγωσιν εἰς αἰχμὰς ἀποτόμους, καὶ ἐὰν ἡ κατάληψις αὐτῶν ἐστὶ συμφέρουσα ἢ μή.

Διὰ τῆς γεωλογικῆς ὁ ἔμπειρος στρατηγὸς δύναται νὰ διαγνώσῃ τὰς ἀρχικὰς σειρὰς τῶν ὀρέων ἀπὸ τὰς δευτερευούσας, τὰ κοινὰ σημεῖα τῶν ἀντιστηριγμάτων, τὰς εἰσόδους τῶν στενωπῶν, τὸ βάθος τῶν κοιλάδων, τὴν διευθύνσιν, τὴν κοίτην καὶ τὴν ταχύτητα τῶν ὑδάτων, τὰς ἀρχικὰς συγκοινωνίας καὶ τὰς δευτερευούσας, τὴν ἀπόσασιν τῶν χωρῶν· οὕτω πάντοτε γινώσκει ἀκριβῶς τί μέλλει νὰ πράξῃ ἐν μέσῳ λαβυρίνου ἀδιεξόδου διὰ τὸν ἀμαθῆ στρατηγόν.

Ἀκριβῆς τῶν πορείων ἐκτελέσεις μεγίστην ἐπιβόρειαν ἔχει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν πολεμικῶν ἐργασιῶν· διότι δυνάμεθα ἕκαστον τῶν ὄπλων νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐγκαίρως καὶ εἰς βοήθειαν ἀλλήλων. Ἀλλὰ ἄνευ τῆς σπουδῆς τῶν μηχανικῶν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογίσωμεν κατ' ἀκριβείαν τὰς κινήσεις στρατοῦ τινος, οὐ οἱ φάλαγγες κατὰ διαφόρους διευθύνσεις κατευθυνόμεναι καὶ ὑπὸ πλείστων φυσικῶν ἐμποδίων παρεμποδίζόμεναι κατέχουσιν ἐκτεταμένην χώραν· καὶ βεβαίως, διότι πᾶν τὸ μὴ ὑπαγόμενον εἰς σχέσιν τινὰ χρόνου καὶ διαστήματος τοῦτο ἐν τῇ ἐφαρμογῇ μένει ἄχρηστον. Συνήθως ὁ στρατὸς ἐπιτίθεται κατὰ χώρας μεγάλης ἐκτάσεως, ἥς αἱ τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλίας ἀπαιτοῦσιν ἐπιτυχῆ συνδυασμὸν πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ στρατοῦ. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ταχθῶμεν πρὸς μάχην κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ νὰ διευθύνωμεν τὰς φάλαγγας τυχαίως· εἶναι ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ στρατηγὸς νὰ σχεδιάσῃ τὸ διάγραμμα τῶν ἐργασιῶν του καὶ νὰ προσδιορίσῃ εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ στρατοῦ τὴν ἐντολήν τὴν ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν ἐν ὥρᾳ συμπλοκῆς.

Τὸ ἔδαφος τοσαύτην ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐργασιῶν ἐπιβόρειαν ἔχει, ὥστε οἱ αὐτοὶ κανόνες ἐπιτυχάνουσι μὲν δι' ἐν ση-

μειον ώρισμένον τοῦ ἐδάφους, ἀποτυγχάνουσι δὲ δι' ἕτερον. Ἐάν π. χ. τὸ ἔδαφος εἴη καταφύτον, διατετριμμένον ἀπὸ φράκτας ἢ φάραγγας, βουνῶδες ἢ μέρος ἀνώμαλον, ταῦτα πάντα εἰσὶν εὐνοϊκὰ ἢ ἐναντία κατὰ τὸ εἶδος τῶν ὄπλων. Ὁ στρατηγὸς πρέπει νὰ γνωρίσῃ ὅλας τὰς λεπτομερείας αὐτὰς ἀκριβῶς· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον κατορθοῦται, ὅτε παρ' αὐτῷ ἔχει ἰκανοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν ἐπιτελῶν· ἔχει ἀνάγκην χαρτῶν καὶ διαγραμμάτων· πῶς δὲ δύναται νὰ ἔχη ταῦτα ἄνευ γεωγράφων καὶ τοπογράφων;

Παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς στρατοῖς οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν ἐπιτελῶν ἐπιφορτίζονται τὰς κατοπεύσεις, τὴν προπαρασκευαστικῶν πορείων, τὴν καθοδήγησιν τῶν φελαγγῶν καὶ τὴν διακρίσιν τῶν στρατοπέδων· ὅθεν ἐπάναγκες ἐστὶ νὰ ὦσι προικισμένοι μὲ σπανίαν οἰξύνουσαν, νὰ ἔχωσι γνώσεις ἐν γένει ὅλων τῶν κλάδων τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, διὰ νὰ δύνανται οὐ μόνον νὰ ἐννοοῦν τὰς διαταγὰς ἀς διαβιβάζουσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτιμῶσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

Ἡ πειθαρχία εἶναι ἡ ἀρχικὴ βῆσις εἰς πάντα στρατικὰ ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν αὐτῆς, ἀνάγκη ἐστὶν οἱ κανονισμοὶ νὰ ὦσι καλῶς συντεταγμένοι, ἢ ἐξουσία σοφῶς διανεμημένη, καὶ αἱ σχέσεις τῶν μερῶν ὡς πρὸς τὸ ὅλον καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὴν ἐπιπράτειαν ἐντελῶς ὠρισμένα· ἄλλως τε ἡ ἀναρχία εἰσχωρεῖ εἰς τὰ οὐσιωδέστερα στοιχεῖα, καὶ ἡ μηχανὴ πρὸς τὴν ἐπιπράτειαν ἀπό τὴν ἀδράνειαν ταχέως καταστρέφεται.

Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἶναι ἄμοιρος ἐπιστημονικῆς ἐκπαίδευσης· ἔνεκα τούτου εἰς ὅλους τοὺς πολέμους αὐτῶν, ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν τινῶν ἀποδιδόμενων εἰς τὴν πρόσκαιρον θηριώδῆ τῶν στρατιωτῶν, παρατηρήθησαν ὀλέθρια καταστροφὰ, ἢ τὴν δύνατον νὰ ἀποφύγωσιν ἐὰν τὰς ἐλαχίστας στρατιωτικὰς γνώσεις ἐγνωρίζον, ὀλόκληροι φάλαγγες ἀπολλύμεναι, ἀλλὰ ἐπισωρευόμεναι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ἄλλαι βραδύνουσαι ἢ ἀταξία ἐν ταῖς πορείαις, ἢ κακὴ τῶν θέσεων ἐκλογὴ ἐν

μάχαις, ἢ ἔλλειψις, ἢ ἔνωσις καὶ οἱ πρὸς φύλαξιν ἐλιγμοί. Τὰ ἐπιτήδεια καὶ αἱ ἀποσκευαὶ κατευθυνόμενα τυχαίως, αἱ ἀποθήκαι κακῶς τοποθετημέναι, τὰ ὄψωνια κακῶς διευθυνόμενα, ἢ ἵππονομή ἐκτελουμένη ἀκανόνιστως, τὰ θεραπευτήρια ἰδρυόμενα ἄνευ οὐδεμιᾶς περὶ ὑγιεινῆς φροντίδος.

Χοροτοκοῦντες τυχαίως, καταστρέφουσι τὴν χώραν ἐφ' ἧς μένουσι καὶ συχνάκις στεροῦνται τῶν ἀπολύτως διὰ τὸ μέλλον πόρων· ἵνα δὲ καλῶς ἐκτελῆται ἡ νομὴ, ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζωμεν τὰς ἀναλογίας τῆς τροφῆς καὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν καλλιεργείας, καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν πρότερον πόσῃ ποσότητι τροφῆς παράγει ἕκαστις τις ὠρισμένης γῆς. Τὰ διδόμενα ταῦτα συνήθως μεταβάλλονται κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἐδάφους. Πῶς δὲ δύναται τις νὰ γνωρίσῃ ταῦτα πάντα ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς ἐπιστήμης;

Ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις οἱ ἀσθενεῖς ἀπολαμβάνουσι τὰς πρώτας περιποιήσεις, τὰ τεθλασμένα μέλη αὐτῶν δέονται ὅσον οἷόν τε ἐπιμελῶς, καὶ τὸ ῥέον αἷμα κρατεῖται διὰ ταχέων μέσων.

Ἐπομένως ἡ καλὴ τῶν θεραπευτηρίων τοποθέτησις εἶναι διηνεκοῦς μερίμνης ἀντικείμενον. Ἐάν τὸ προσωπικὸν αὐτῶν ᾖ ἀνεπαρκὲς ἢ ἀνίκανον, τότε ταῦτα γέμουσιν ἀσθενῶν, ἐὰν ταῦτα εἰσὶ κακῶς κατηρτισμένα, αἱ μικρότεραι κακοδιαθεσῖαι μεταβάλλονται εἰς βαρεῖας ἀσθενείας ἢ εἰς ἐπιδημίας. Τὸ ἱατρικὸν σῶμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ στρατοῦ, εἰ καὶ τοσοῦτον πολυάριθμον καὶ νοῦμον, μ' ὅλα ταῦτα συχνάκις εὐρίσκειται ἐν ἀμηχανίᾳ, ὅτε μετὰ μάχην αἱματηράν, εἰσέρχονται ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις πέντε μέχρῃς ἑξ̄ χιλιάδων πληγωμένων. Οἱ Τοῦρκοι καλούμενοι τυχαίως ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης, ἐνασχολοῦνται μόνον ὡς χειροῦργοι νὰ καλύπτωσι τὰς πληγὰς τῶν πληγωμένων μὲ ἀρ-

(α) Αἱματηρὰ μάχη (Bataille Saglante) ἢ μυριόνεκρος κατὰ τὸν Πλούταρχον. (Πλούταρχ. βίος Ἀλεξ.).

γιλλώδη γῆν, καὶ νὰ κρατῶσιν αὐτὴν μὲ μανδύλια τῶν θυλακίων
ἢ μὲ τεμάχιον ἐκ τοῦ χιτῶνος τοῦ πάσχοντος, ἐπομένως ἐγκατα-
κλιμπάνουσιν εἰς τὴν φύσιν νὰ θεραπεύσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ τὸν
ἀσθενῆ.

Ἄπαντες οἱ συγγραφεῖς τοῦ XVI αἰῶνος ἀναφέρουσι τὴν
ὑπεροχὴν τῶν Τούρκων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῶν μεγάλων πολεμι-
κῶν ἐργασιῶν· ὁ Κνὸλ ἀναφέρει ὅτι παρ' αὐτῶν ἔμαθον οἱ Γάλλοι
τὴν ἐχθρῶσιν τῶν φρουρίων· ὁ Ἀνδρέας Δορίξ τοὺς φμιζα
ἀμιμίτους εἰς τὴν τέχνην τοῦ ὀδηγεῖν στρατεύματα, καὶ ὁ
βαρῶνος Βουσβὲκ λέγει « Ποῖν δυστύχημα εἰς τὸν διαλογι-
» ζόμενον διὰ τὸ μέλλον ! Ἐκ μέρους μὲν αὐτῶν ἡ τάξις, ἡ
» πειθαρχία, ἡ λιτότης, ἡ ἐπαγρύπνησις, ἡ ἔξις τοῦ νικᾶν ἐκ
» μέρους δὲ ἡμῶν, τὸ ὑνάντιον, στρατιῶται δυσηρεστημένοι, ἀ-
» νίκανοι ἀρχηγοί, ἡ ἀπειθεια, ἡ ἀκολασία, τὸ δὲ χεῖρον ἡ
» ἔξις τοῦ νὰ νικώμεθα. » Μέχρις οὖν ἡ πειθαρχία καὶ ἡ μηχανι-
κὴ ἀκρίβεια τῶν ἐλιγμῶν ἦσαν ἐπιρρηκὴ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν
τοῦ πολέμου, οἱ Τούρκοι ἦσαν τὸ πρῶτον στρατιωτικὸν ἔθνος
ἀλλὰ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ νίκη εἶναι τὸ ἐξαγόμενον τῶν ἐπιστη-
μονικῶν συνδυασμῶν, οὗτοι ἐδοκίμασαν τὰς ὀλεθρίας συνε-
πειάς τῆς ἀμαθείας, καὶ οὕτως ἐν ταῖς μάχαις πάντοτε νι-
κῶνται.

Τῷ 1787 ἐπέτυχον εἰς μάχας τινάς· καὶ τοῦτο διότι ὁ
Ἰωσήφ II ἐξετέλεσεν ἐξελιγμούς οἷους ὁ μέγας Βεζύρης. Μὲλα
ταῦτα ἐν οἱ Ἕῤῥοσοι καὶ οἱ Αὐστριακοὶ δὲν ἐφοβοῦντο τὴν Γαλ-
λικὴν ἐπανάστασιν, βεβαίως ἤθελον κυριεύσει τὰς παραδουνα-
βίους ἐπαρχίας.

Ὁ Σελῆμ III (α) εἰς μάτην ἐπεχείρησε ν' ἀνορθώσῃ τὸ στρα-

(α) Ὁ Σελῆμ III μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν διαφθορὰν καὶ τὰς
ἀξιώσεις τῶν Γεννητῶν, πρῶτος ἐσχημάτισε ἡμιτακτικὰ στρατεύματα
Nizam-y-Deshe did, ὁ δὲ Γάλλος στρατηγὸς Aubert Du boy τῷ 1796
διωρῶνεν ταῦτα. ἴδ. Revolutions de Constantinople de 1807—1808
par Juchereau-de Saint-Denys. τόμ. II. καὶ Histoire de la destruction
de Janissaires.

τεύμα τῶν τουρκικῶν ὄπλων, καὶ νὰ σχηματίσῃ ἡμιτακτικὸν
στρατὸν. Ὁ Μαχμούτ καὶ αὐτὸς ἀπέτυχεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκο-
πῷ, καὶ ἅπασαι αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἀπο-
τέλεσμα ἐπῆνεγκον εἰμὴ τὸ ν' ἀλλάξῃ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν
στρατιωτῶν· ὁ Ἀβδούλ Μετζιθ, ἅμα ἀνέβη τὸν θρόνον τῷ
1839 ἐφῆρσε τὴν ὅσον οὕτω ἐφαρμογὴν κανονικοῦ τακτι-
κοῦ συστήματος νεοσυλλεξίας καὶ διάρκειας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

» Μέχρι τοῦδε, ἔλεγε τὸ Χάτι Σερῖφ τοῦ Γιλχανέ, δὲν
» ἐνησχολήθησαν νὰ ἐρευνήσωσι τὸν πληθυσμὸν τῶν ἐπαρχιῶν,
» καὶ οὕτως ἡ ἀρχικὴ αἰτία πάσης ἀταξίας ἀπορρέει ἐκ τοῦ ἐν
» ἐνεργείᾳ τρόπου τῆς νεοσυλλεξίας, ὅσας ζημίαν ἐπέφερον εἰς
» τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν, διότι ἐλαμβάνοντο ἀφ' ἐκάστης
» χώρας πλείοτεροι ἢ ὀλιγότεροι ἀφ' ὅσους ἠδύνατο ἡ ἐχρεώ-
» σται νὰ δώσῃ. Ἐπομένως, τὸ πολεμικὸν συμβούλιον θέλει
» ἐνασχοληθῆ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς στρα-
» τιωτικῆς ὑπηρεσίας.»

Κατὰ τὸ 1843 νέον Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα καθήργη-
σεν ἀμετακλήτως αὐτὸ τὸ ὀλέθριον σύστημα, καὶ διέταττε
νὰ εἰσαχθῇ ἀμέσως ὁ Εὐρωπαϊκὸς ὀργανισμὸς εἰς ὅλον τὸν στρα-
τόν. « Ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν 25 ἐτῶν ἅπαντες οἱ Τούρκοι ὑ-
» πόκεινται εἰς τὴν ἀπογραφὴν, διὰ πέντε ὀλόκληρα ἔτη. Ἐπὶ
» τούτῳ ἕκαστος Μουδέρης θέλει πέμπει κατάλογον ἐκ τῶν
» δημοτικῶν βιβλίων τῶν νέων τῆς περιφερείας του, οἷτινες
» ἔχουν τὴν ῥηθείσαν ἡλικίαν διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. »

Δὲν ἐστοχάσθησαν τότε ὅτι ἐν Τουρκίᾳ δὲν ὑπάρχουν οὐδὲ
δημοτικαὶ ἀρχαί, οὐδὲ βιβλία ληξιαρχικά. Τῷ 1856 ἐνόησαν
τὸ ἐμπόδιον τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προσεταγμένων, καὶ
διὰ νέου χάτι-Σερῖφ ὑπέθεσαν ὅτι δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὸ
εἰρημένον ἄτοπον, ὅθεν διετάχθη νὰ καταγράφωνται αἱ γεννήσεις
καὶ αἱ ἀποθιώσεις· ἀλλ' ἡ πραγματοποιήσις τοῦ διατάγματος

Ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας τῆς Τουρκίας ἐκ τοῦ 1800 ἕως τοῦ 1850

αὐτοῦ εἶχε τρομερὰ ἐμπόδια νὰ ὑπερπηδήσῃ, καὶ οὕτω δὲν ἐπειράθησαν νὰ ἐφαρμόσωσιν αὐτό.

Ἐπομένως ἐξακολουθοῦσιν νὰ μεταχειρίζωνται διάφορα μέσα πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀριθμῶν (Cadre) καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ἥττον πλουσιῶν λαμβάνουσι τοὺς περισσοτέρους ἀνδράς, καὶ οὕτω ὁ στρατὸς συγκροτεῖται ἐκ τῶν περιτριμμάτων τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐλπίζῃ ἀπ' αὐτὰ ὑπηρεσίαν νουνεχῆ.

Οἱ Τούρκοι δὲν ἔχουν βιομηχανικὰ καταστήματα διὰ τὴν κατασκευὴν ὄπλων, καὶ ἐπιθεωρήσεις τῶν ὄπλων εἰσὶν ἀγνωστοί δι' αὐτούς (α).

Ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἀγοράζουσιν ὅλα τὰ πυροβόλα ὄπλα καὶ μεταχειρίζονται ταῦτα ὅσον δύναται νὰ διαρκέσωσι, μὴ μῶς φροντίζοντες περὶ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν. Ὅλαι αἱ μεταρρυθμίσεις οὐδὲν ἄλλο ἐπέφερον ἀποτέλεσμα εἰμὴ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἐνδυμασίας τοῦ στρατοῦ.

Τοὺς ἐνέδυσαν τὸ εὐρωπαϊκὸν ἔνδυμα, ὡς ἂν ἡ νίκη ἐξῆρτάτο ἀπὸ τὴν κοπὴν τῶν ἐνδυμάτων· αἱ πλατεῖαι πυριτοθῆκαι καὶ τῶν κρέμονται κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ γελοῖον εἶναι τὸ νὰ τάττωσιν ἀδιακρίτως τοὺς ὑψηλοῦς ἀνδράς μὲ τοὺς νέους. Τὸ πλάτος τῶν ἐνδυμάτων τῶν, ἡ πικρὴ κόμη, τὴ

(α) Ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἐπεχείρησε πρὸ ἐτῶν τὴν σύστασιν βιομηχανικοῦ καταστήματος διὰ τὴν κατασκευὴν ὄπλων ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἠγγέρασεν ἐπὶ τούτῳ πλῆθος ὀλιγοῦ ἐξ Ἑρώπης. Τὸ νῦν κατὰστῆμα ἐβάδιζε καλῶς δι' ὀλίγον καιρὸν, καὶ ἐπέτυχε νὰ κατασκευάσῃ ἑκατὸν ὄπλα, ἀλλ' ἡ ἐλλειψὶς ζήλου καὶ ἐπιτηρήσεως ἐκ μέρους τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων, τὸ εἶχε παραλύσει, καὶ οἱ σύμμαχοι ἔφθασαν ἤτο εἰς πλήρη διάλυσιν· ὁ διευθυντὴς ἐπέστρεψε εἰς τοὺς μεταπράτας τοῦ Γαλατᾶ ὅ,τι οἱ ἐργάται δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρῶσι, καὶ τὰ ἐργοστάσια τοῦ διαλυθέντος καταστήματος ἐχρησίμευσαν ἐπιποθήκας εἰς τὸ οἰκονομικὸν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ.

μῆκος τῶν γενεῶν τῶν ἐκάλυπτον ἄλλοτε τὰ φυσικὰ αὐτῶν ἐλαττώματα. Ἄλλ' ἀπ' ἧς στιγμῆς ἀντικατέστησαν τὴν ἀρχαίαν ἐνδυμασίαν μὲ τὰ μικρὰ ἱμάτια καὶ τὰς ἀναξηριδας, τὸ γούτευμα κατεστράφη. Ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ καλῆτερον τῆς Ἑρώπης ἵππικὸν ἦν τὸ τουρκικόν, καὶ οἱ Σπαχίδες δικαίως ἐφημίζοντο εἰσέτι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα, ὡς ἀξιόλογοι ἵππεις, ἀλλὰ συνεπεῖα τῶν κακῶς ἐνοουμένων μεταβολῶν καὶ ἔτι χειρὸν ἐφαρμοσθεισῶν, τὸ ἵππικὸν αὐτὸ κατήνησεν εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν, καὶ οἱ τελευταῖοι πολέμοι ἀπέδειξαν ὅτι ὀλίγον δύναται νὰ ἀνθῆξῃ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοήσωμεν· μετήλλαξαν εἰς τοὺς ἵππεις τούρκους τὰ ἐρίππια τῆς Ἀνατολῆς, ἐξ ὧν δυσκόλως ἐδύνατο νὰ πέσωσι, ἐπειδὴ εἶχον (étrier) ἀναβολεῖς πλατεῖς καὶ κοντοὺς καὶ ἀντικατέστησαν εὐρωπαϊκὸν καθ' ὁλοκληρίαν διαφέρον τοῦ ἀνατολικοῦ.

Τὰ χαμηλὰ ἐρίππια καὶ οἱ μακροὶ ἀναβολεῖς ἰδιάζουσιν εἰς τοὺς Ἑρωπαίους, οἵτινες τείνουσι τὰ γόνατα καθ' ὅλας τὰς θέσεις καὶ ὅπου ἂν εὐρίσκωνται, ἀλλ' οἱ Τούρκοι οἵτινες συνείθισαν νὰ κάθωνται ὡς οἱ ῥάπται, ἐστερεοῦντο καλῆτερα εἰς τὰ ἀρχαῖα ἐρίππια, ὧν οἱ ἀναβολεῖς ἐπέτρεπον αὐτοῖς νὰ κλίνωσι τὰ γόνατα· εἰσὶν ἥττον ἔποχοι(α) ἐπὶ τῶν γαλλικῶν ἐρίππιων, καὶ πτώσεις συνεχεῖς ἐπιβεβαίωσι τὸν φόβον αὐτῶν. Ὀλίγιστοι ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἔποχοι καὶ ἀκούει τις αὐτοὺς καταρωμένους τοὺς ἐφευρετάς τῶν νέων ἐρίππιων καὶ λέγοντας, ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύουσιν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ σπῶσι τὸν τράχηλον τῶν οἰκτιμοῦ Τούρκου.

Τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ περσικοῦ.

(α) Τὸ κοινῶς λεγόμενον στέκεται κατὰ εἰς τὸ ἄλογον. (Ἔσνοφ. ἱππαρχιακός, 1. 6.).

φείον ἐρυθροῦν μὲ κινουῦν χρυσόν, καὶ προφυλάττει αὐτοὺς ἀπὸ τὸν καύσωνα καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὰ κτυπήματα τῆς σπάθης. Ἡ σειρά τῶν βαθμῶν εἶναι ἡ αὐτὴ σχεδὸν μὲ τὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν στρατῶν.

Ἄλλ' οἱ Τούρκοι δὲν ἔχουν οὐδ' ἐπιτελεῖν, οὐδὲ ἐπιμελητήρια, οὐδὲ οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, οὐδὲ λογιστικότητα ἐν τάξει, οὐδὲ νόμον προβιβασμοῦ, οὐδὲ ὁμοίων τῶν ἐγκλημάτων κολασμόν. Τὰ πάντα εἰσὶν ἐγκαταλελειμμένα εἰς τὴν τύχην καὶ εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν, οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν εἰσὶν ἀνικνώτεροι τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, τοῦλάχιστον γνωρίζόντων ἐκ πείρας τὰ γυμνάσια. Ὅσον οἱ ἀρχηγοὶ εἰσὶν ἀνίκανοι πρὸς ἐκπλήρωσιν ὑψηλῶν ἔργων, κατὰ τοσοῦτον πιστεύουσιν εὐκολώτερον ὅτι κέκτηνται ὅλας τὰς ἀπαιτούμενας ιδιότητας νὰ κατέχωσι μετ' ἐπιτυχίας θέσεις ὑψηλάς. Ἀγνοοῦντες τὸν μυστικὸν σύνδεσμον τὸν κινουῦντα τὴν μηχανὴν, δὲν κατανοοῦσι τὰς δυσκολίας, καὶ βασιζόμενοι καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν τερατώδη γενναιότητα τῆς φύσεώς των· τῆς εὐτυχοῦς ταύτης γνώμης ἐπὶ τῆς ἰκανότητός των ἀπαξίωθαισης, δέχονται ἀδιαφόρως τὴν διοίκησιν τάγματος καὶ ὀλοκλήρου στρατοῦ, καὶ νομίζουσιν ἑαυτοὺς ἐπιτηδείους νὰ διευθύνουν ἀδιακρίτως πᾶσαν διαχείρισιν· θέλομεν ἰδεῖ ἀμέσως τὰ ἀποτελέσματα τῆς πλησμονῆς αὐτῆς τῶν ἀνικάνων ἀνθρώπων εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμούς.

Οἱ Τούρκοι προμηθευταὶ κλέπτουσι τὴν ἐπικρατίαν μὲ πολλὴν ζήλον· ἀλλὰ τὰ ὠφελήματα αὐτῶν εἰσὶ μηδαμινὰ συγκρινόμενα μὲ τὰ τῶν Πασσάδων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν σωματῶν· οἱ σωματάρχαι λαμβάνουσι μισθοδοσίαν διὰ διπλάσιον ἀριθμὸν στρατιωτῶν ἀπὸ τὸν πραγματικῶς ὑπάρχοντα, καὶ οἱ στρατηγοὶ σημειοῦσιν ἐν τοῖς καταλόγοις τῆς Ἐπικρατείας συντάγματα ἀνύπαρκτα. Κατ' ἔτος ἡ κυβέρνησις ἐπιθεωρεῖ τὰς οὕτως ἐχούσας καταστάσεις τῶν πραγμάτων, ἐπὶ τούτῳ πέμ-

πουσι φροντιστὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας, οἵτινες λαμβάνοντες τὸ ἀνάλογον αὐτῶν μερίδιον, ἀναφέρουσιν ἐπομένως ὅτι τὰ πάντα καλῶς ἔχουσι· μ' ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰσὶ καθ' ἑξὶν ἀνίκανοι, διότι ἐν ἀναφέρωσι τὰς καταχρήσεις, τότε θέλουσιν ἔχει ἀντιπάλους ὄλους τοὺς Πασσάδες, καὶ τοὺς ἐν τῷ Διβανίῳ καὶ τῷ Σαραγιῷ ὑπερασπιστὰς των.

Εἰς χώρην ἐρημωθεῖσαν ἐνεκὶ πολέμου, ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἐπιχείρισις πολεμικῆς ἐργασίας, ἐν δὲν παρεκκολληται ὁ στρατὸς ἐξ ἀποθηκῶν τακτικῶν, καὶ οἱ λαμπρότεροι συνδυασμοὶ τοῦ στρατηγοῦ δὲν εἶναι εἰμὴ χίμαιρα ἡρωϊκῆ, ἐν δὲν ἐξησφαλίσθησαν τὰ τρόφιμα τοῦ στρατοῦ.

Ἄλλ' οἱ Τούρκοι ἀγνοοῦσι νὰ ὑπολογίσωσι τὰς ἀναγκαίας τροφάς, καὶ συχνάκις λόγος ἐγένετο ὅτι παρεμελοῦσι τὰς οὐσιωδέστερας διατάξεις εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν ἀποθηκῶν τῶν τροφίμων· αὗται εἶναι αἰτίαι τῆς ἀπραξίας τοῦ στρατάρχου μὴ δυνηθέντος οὐδὲν νὰ πράξῃ ἐν ταῖς παρεκδοικαῖς ἐπαρχίαις ἐρημωθεῖσαις ὑπὸ τῶν Ῥώσων· οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται ὅτι ὁ Ὁμέρ Πασσᾶς ἔχει προσόντα καλοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ ἠκούσαμεν συχνάκις ἀπὸ τοῦ ἐγκριτοτέρου οἰκονομικοῦ τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ στρατοῦ μας νὰ θαυμάζωσι τὸν Ὁμέρ Πασσᾶν, γινώσκοντα ν' ἀναπληροῖ ὅ,τι ἐστὲρεῖτο.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ φύτις παράγῃ ἐνίοτε τοιοῦτους ἀνδρας δυναμένους νὰ κατέχωσιν ἐπαξίως τὴν διεύθυνσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν αὐτοῦ, μ' ὅλα ταῦτα εἶναι οὐχ' ἥττον ἀληθές ὅτι εἶναι ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων νὰ συσκευθῶμεν περὶ ὅλων ἐν γένει ὅσα ἀπαιτεῖ ἡ ἀνωτέρα διοίκησις τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολυαριθμῶν λεπτομεριῶν, ἐξ ὧν ἀπορρέει ἡ ἐκτέλεσις τῶν σχεδίων.

Γινώσκομεν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν τελευταίων πολέμων τὰ ἀποτελέσματα τῆς στρατιωτικῆς τῶν Τούρκων θεσμοθεσίας, οἷα ἐνεργεῖται ἀπὸ τὸ 1843· εἰς μάτην ἐπεμπε

τροπῆς εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Δουνάβεως, καὶ σιτοπομπῆς δὲν ἐφθικον ποτὲ εἰς τὸν πρὸς ὄν ἕρον, καὶ μὲ ὄλην τὴν φροντίδα τοῦ στρατηγοῦ, τὰ στρατεύματα ἐστεροῦντο συνήθως τῶν ἀναγκαίων καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς μισθοδοσίας, ὑπῆρχον σώματα ἄτινα δύω ὀλόκληρα ἔτη ἔμενον ἄνευ μισθοῦ. Οἱ συνταγματάρχαι ἀπλοποίησαν τὴν λογιστικότητα, κρατοῦντες δι' ἴδιον λογαριασμὸν τὰς μισθοδοσίας τῶν συνταγμάτων.

Εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἀσίας ἔτι χειρότερα ἔπραττον, καὶ ἡ ἰδία Τουρκικὴ κυβέρνησις ἐπεκύρωσεν ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης ὅτι ἐκ τῶν στρατηγῶν καὶ συνταγματάρχων, οὓς εἶχε διορίσει οἱ πλείστοι ἦσαν κλέπται, λαφυραγωγοὶ καὶ εὐθεις.

«Οἱ λοιποὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ, λέγει ἡ ἐκθεσις, ἐξελέχθησαν ἀνεξικρέτως μεταξὺ ἀνθρώπων, ὧν ἡ ἀμάθεια, ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀνανδρία ἀποκαθίστησιν αὐτοὺς ἀνικάνους διὰ ἔλλειψιν ὀρισμένης ἀποφάσεως περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν, ἧτις ἐπὶ τοσοῦτον ἐστὶν ἀναγκαία ἐν ὄρα πολέμου εἰς τὸν ἀξιωματικόν.»

Ὁ Στρατάρχης καὶ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀσίας Σιρίφ Πασσᾶς, κατὰ συνέπειαν τῆς εἰρημένης ἐκθέσεως, ἐτέθη εἰς περιορισμὸν καὶ εἰσαχθεὶς εἰς δίηκν, κατεδικάσθη εἰς στέρησιν τοῦ βαθμοῦ καὶ εἰς ἐξορίαν, διὰ πασίγνωστον ἀνικανότητα. (α)

Ὁ Σουκρί Πασσᾶς, στρατηγὸς μεραρχίας καὶ πρόεδρος τοῦ στρατοδικαίου τοῦ ἰδίου στρατοῦ, ἐπίσης κατεδικάσθη εἰς ἐκπτώσιν τοῦ βαθμοῦ καὶ εἰς ἐξορίαν, διὰ καταχρήσεις καὶ συνήθη μέθην. (β)

(α). Ὁ ἀξίος οὗτος ἀνὴρ ἐφθασεν μέχρι τοῦ ἀξιωματικῆς τοῦ στρατάρχου, ἐνῶ οὐδὲ ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐχρήματισεν ἢ ἀτομικῇ ἀνδρεία αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ ἄλλας ἀναγκαίας διὰ τὸν πόλεμον ιδιότητας, καὶ οὕτως ἐνικήθη ὡς ἦν ἐπόμενον.

(β). Ὁ αὐτὸς Σουκρί Πασσᾶς πρὸ ὀλίγου εἶχε διορισθεὶ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀνοργανώσεως τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ.

Ἄλλοι στρατηγὸι μεραρχίας καὶ ταξιαρχίας κατεδικάσθησαν καὶ ἐκπτώτοι τοῦ βαθμοῦ ἐγειναν, καὶ ἕτεροι ἐφυλακίσθησαν, οἱ μὲν διότι ἐκλεψάν τὰ δημόσια χρήματα, οἱ δὲ διὰ κακὴν διαγωγὴν, ἀνικανότητα καὶ ἔλλειψιν ἀνδρείας, καὶ πολλοὶ συνταγματάρχαι ἀπεπέμφθησαν. Ἄλλ' οἱ ἀντικαταστήσαντες αὐτοὺς ἦσαν ἐπίσης ἄτιμοι καὶ ἀνίκανοι, ὥστε οὔτε ἡ ἐπικράτεια οὔτε ὁ στρατὸς κατ' οὐδὲν ὠφελήθη ἀπὸ τὰς ἀλλαγῶν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πολέμου τῆς Ἀνατολῆς, ὁ μικρὸς Ῥωσικὸς στρατὸς τῆς Γεωργίας κατήντησεν εἰς 20,000 ἄνδρας, ἕνεκα τῆς ἀποστολῆς τῶν καλλιτέρων στρατευμάτων εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κριμαίας, καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Καυκάσου ἀπεχώρισεν τὸν εἰρημένον στρατὸν ἀπὸ πάντων συγκοινωνιῶν. Μὲ τοὺς ὀλίγους τούτους ἄνδρας ὁ στρατηγὸς Ῥώσος κατηφάνισεν ἕνα στρατὸν Τουρκικὸν καὶ μετὰ ταῦτα διεσκόρπισεν καὶ δεύτερον στρατὸν ἄλλῃ τὸ στραταρχεῖον τοῦ νέου τούτου στρατοῦ πῶς ἦτον ὀργανισμένον, διὰ νὰ λάβῃ τις ἰδέαν, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τὰ γραφέντα ὑπὸ Γαλλικῆς τινὸς ἐφημερίδος μέχρι τινὸς θαυμαζούσης τοὺς Τούρκους. «οἱ Ῥῶσοι, ἔλεγεν ἡ Συνταγματικὴ, ὠφελήθησαν πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ «σφάλματα τῶν ἐναντίων των, ὁ ἐν τῇ Ἀσίᾳ στρατὸς ἐδιοικεῖτο, ὡς ὁ προλαβὼν, ἀπὸ πασσάδες ραθύμους, δειλοὺς καὶ «διεφθαρμένους, τὸ ἐπιτελεῖον συνέκειτο ἐκ ξένων διαφόρων «μερῶν, καὶ οἱ στρατιῶται ἀποδεκατιζόμενοι ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὴν δυστυχίαν, ἣν γενοῦν παντοῦ αἱ καταχρήσεις «τῶν Τούρκων στρατηγῶν.»

Ὁ εἰρημένος δυστυχὴς στρατὸς κατήντησεν εἰς μικρὰ σώματα ἀνοργάνιστα, καὶ στερούμενο πυροβολικοῦ, τοῦ ὁποῦ τὴν ἔλλειψιν ἠσθάνετο καὶ ἀδιακώπως τὸ ἐζήτει ἐπὶ τέλος ἐπεμψάν τριάκοντα πυροβόλα, ἄτινα ὅταν ἀπεβίβασαν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, τότε ἐνόησαν τὴν ἀνάγκην ὁδοῦ πρὸς μετακώμισιν εἰς τὸν πρὸς ὄν ἕρον πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς χιόνος, καὶ

κατὰ συνέπειαν ἐζητοῦντο ἐργάται ἀπὸ Κωνσταντινουπόλιν. Μετὰ πέντε μῆνας τὰ τριάκοντα πυροβόλα ἔκειντο εἰσέτι ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως. (α).

Ἡ πόλις Κάρς, ὅτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ῥώσων, ἐστερεῖτο τροφῶν ὑλόκληρον ἔτος· καὶ πλεῖστα σιτοπομπαὶ εἶχον τὴν αὐτὴν τύχην τῶν πρὸς τὸν Δούναβιν πεμπομένων. Τρεῖς μόνον ἐκ τῶν πολλῶν ἐφθασαν μέχρι τοῦ Ἐρζερούμ, ὅπου ὁ διοικητὴς τοῦ τόπου ἐπώλησεν αὐτὰς πρὸς ἴδιον ὄφελος, καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐπιτετραμμένον τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ φρουρίου ἐδιοικεῖτο ἀπὸ ἀρχαῖον τινὰ ἔμπορον Σελίμ Πασσᾶν, προηγουμένως ἀποπεμφθέντα τῆς ὑπηρεσίας δι' ἀνικανότητα. Ἡ ὑπερβολικὴ ἀμάθεια τῶν Τούρκων στρατηγῶν εἰς τὸ φιλοσοφικὸν μέρος τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, οὗ ἀντικείμενον ἐστὶ τὸ ἠλεκτρίζειν τὸν στρατὸν ἵνα δι' αὐτοῦ τεράστια ἐπιτύχωμεν, μᾶς ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον διατὶ οἱ στρατιῶται δὲν ὑπῆκουον εἰμὴ εἰς τὰ ἐνστίγματα τῶν, ἀ ἄλλοτε μὲν εἰσι γενναῖα ἄλλοτε δὲ φοροδεῖ, καὶ δὲν αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ἀτιμαζομένους, ὅτε νικηθέντες ἐγκαταλιμπάνουσι τὰς σημαίας τῶν. Εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἰγκερμᾶν οἱ σύμμαχοι κικίστην περὶ αὐτῶν ἰδέαν ἔλαβον. « Ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, γράφει » συνταγματάρχης Ἄγγλος, μὲ ταχύτητα τὸ τοιοῦτον βεβαίως ἀντιφάσκει εἰς τὴν γνώμην τοῦ οἱ Τούρκοι ἐν ταῖς μάχαις μένουσι ἀκλόνητοι καὶ ἀτάραχοι· ἐγκατέλειψαν τὰ πυροβόλα τῶν μὴ περιμένοντες τὰς ἐπικουρίας αἵτινες ἐφθάνον· ἔφευγον δὲ ὡς ποίμνια ἄτακτα πρὸς τὸ Σκωτικὸν σὺνταγμα, καὶ ἐνόμιζέ τις τὸ πρῶτον ὅτι σκοπὸν εἶχον νὰ συναταχθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ συντάγματος, ἀλλ' ἄφηνον τὸ σὺνταγμα μόνον νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. »

Πῶποτε δὲν πρέπει νὰ ζητῆ τις λόγον τῶν στρατηγικῶν

(α) Τὰ αὐτὰ συνέβησαν καὶ τῷ 1760. ἴδ. Memoires du baron Tott sur les turset les Tartares.

κινήσεων τῶν Τούρκων· βαδίζουσι κατ' εὐθείαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἡ ἀνδρεία τῆς πρώτης αὐτῶν προσβολῆς καλύπτει τὰ ἐλαττώματα τῶν ἐλιγμῶν τῶν. Καὶ ἐὰν ἡ ἀρχικὴ ἐπίθεσις ἀποτύχῃ, ἡ ἔνωσις τοῦ συνόλου καταστρέφεται, καὶ τὰ σώματα περιπλανῶνται σωρηδὸν συγκεχυμένα ὥστε ἡ ἐλαχίστη ἐπίθεσις κανονικοῦ σώματος τὰ φέρει εἰς ἐντελῆ ἀταξίαν.

Ἄγνοοῦσι πᾶσαν λεπτομέρειαν ἀναγκαίαν πρὸς ἀποφυγὴν ἢ προφύλαξιν ἐν ἀποτυχίᾳ, καὶ ἅμα σῶμα τῆς πρώτης γραμμῆς νικάται, ἅπαντα τὰ ὀπισθεν αὐτοῦ κείμενα, ἀναποφεύκτως παρασύρονται ἐκ τοῦ πρώτου ὄθεν ἐπαυξάνεται ἡ σύγχυσις ἀντὶ νὰ θεραπευθῇ. (α)

Ἡ ἐντελής ἀμάθεια τῶν σοφῶν ἐλιγμῶν ἀποφασίζουσῶν τὴν σήμερον τὴν τύχην τῶν μαχῶν βοήθει τὰ μέγιστα τὸν ἐχθρὸν, ἵνα νικᾷ τοὺς Τούρκους καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἤθελον ἔχει στρατὸν πολυάριθμον καὶ εὐπειθῆ· αἱ ἐπιτυχίαι κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον τοῦ Ὁμέρ-Πασσᾶ δὲν ἀποδεικνύουσιν οὐδέν· οἱ στρατιῶται, οἵτινες διαρκῶς ἐνίκωντο ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἦσαν ἐπίσης γενναῖοι ὡς οἱ νικῶντες παρὰ τὸν Δούναβιν.

Διέφερον δὲ κατὰ τοῦτο ὅτι οἱ τοῦ Δουνάβεως εἶχον στρατηγόν, ὅστις εἶχε μόνον τουρκικὸν ὄνομα, καὶ ἐν τῷ στρατῷ αὐτοῦ ὑπερέτουν πολλοὶ ἐξόριστοι Οὐγγροὶ καὶ Πολωνοί· ὥστε δικαίως ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐθεώρει τὴν τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν ὡς ἀσθενῆ πνέοντα τὰ λοιπία.

(α) Ἦνα ἐν λεπτομερείᾳ διαγνώσῃ τις τὴν ἀθλίαν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τῆς Τουρκίας κατάστασιν, συσταίνομεν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐξῆς συγγραμμάτων. La Turquie et Ses réformes du Sultan (Paris 1839). La Turquie d'Europe par Ami-Boué. Resi dence in Crece a. Turkey par M. Hervé. 1837. Neuf années à Constantinople par A. Brayer.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ.

*Αξιον παρατηρήσεως είναι ὅτι αἱ μάλλον κομψαί λεπτομέρειαι τοῦ στολισμοῦ των σημερινῶν στρατιωτικῶν ἐνδυμασιῶν εἶναι τῶν ὁμοίων ἢ ἀρχῆ παγάζει ἐκ τινος περιέργου ἱστορικοῦ συμβεβηκότος. Οὕτως εἶναι π. χ. τὰ περι χρήσεως τῶν βελωνίσκων.

Ὁ δοῦξ τῆς Ἑλλάδος, θέλων νὰ ἐκδικηθῆ στρατιωτικούς τινας Βέλγους ἀποσκιρτίσαντες ἐξ αὐτοῦ, διέταξεν ὅπως οἱ συλλαμβανόμενοι ἐκ τούτων νὰ ἀπηχομισθῶσιν, οἷου δήποτε βαθμοῦ καὶ ἂν ἦσαν. Τὸ σῶμα τῶν Βέλγων ἀπήντησεν εἰς τὸν Δούκα ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἕκαστον ἄτομον αὐτοῦ ἤθελε φέρει ἐν σχοινίον καὶ ἐν καρφίον εἰς τὸν λαιμὸν διὰ νὰ τῷ εὐκολῶν τὴν ἐργασίαν. Τὸ σῶμα τοῦτο διεκρίθη εἰς τοῦτο τοσοῦτον, ὥστε τὸ σχοινίον κατέστη σημεῖον τιμῆς, καὶ ἐξ αὐτοῦ προήλθον οἱ βελωνίσκοι.

— Ὡταύτως τὸ νὰ φέρωσιν οἱ Οὐσσάροι τὰς γούνας των, ἔχει ἐπίσης τι ἀξιον περιεργείας. Καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ Τούρκοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, σημαντικόν τι σῶμα Μουσουλμάνων ἐπέπεσεν αἰρνιδίως κατὰ ἴλης ἰππέων Οὐγγρων. Ἦτο πρωτῶ, ὅτε οἱ ἰππεῖς ἐνεδύοντο, ὥστε οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν, μὴ προσθάσαντες εἰσέτι νὰ περάσωσιν εἰμὴ ἓνα τῶν βραχιώνων των εἰς τὸ μανίκιον τῆς γούνας των, ῥίπτονται ἐπὶ τῶν ἰππων των, καὶ ὁρμῶσι κατὰ τῶν Τούρκων, μετὰ τοσαύτης ἀνδρείας, ὥστε ἀποδιώκουσιν αὐτοὺς πέραν τοῦ παρὰ τὸ στρατόπεδόν των ποταμοῦ. Ἐκτοτε οἱ Οὐγγροι ἰππεῖς διέταχθησαν νὰ φέρωσιν εἰς τὸ ἐξῆς τὴν γούναν των κυματιζομένην ἐπὶ τοῦ ὄμου ἵνα μείνη αἰωνία ἢ μνήμη τοῦ κατορθώματος του. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐγένετο ἀργότερ κοινὴ ἐν ἀπασῇ τῇ Εὐρώπῃ διὰ τὸ ἐλαφρὸν ἰππικόν.

Ε.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 15 Ἰουλίου 1860.

Ἀριθ. ἐγκυκλ. 19,921.

Περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀντικαταστάτῃ.

Ἐπ τῇ ἐπὶ ἀριθμ. 14,433 τῆς 4 Ἰουλίου αἰτήσῃ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργείου, καὶ ἔχοντες ἐπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 11 τοῦ ἀπὸ 28 Νοεμβρίου, 10 Δεκεμβρίου, 1838 περὶ ἀπογραφῆς νόμου, καὶ τὸ ἄρθρον 44 τοῦ ἀπὸ 18]30 Ἰανουαρίου 1838 Β. Διατάγματος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, διατάττομεν ὅπως γίνωται δεκτοὶ ὡς ἀντικαταστάται καὶ οἱ ἔργαμοι, ὡς μὴ ἀποκλειόμενοι οὔτε παρὰ τοῦ μνησθέντος νόμου, οὔτε παρὰ τοῦ εἰρημένου Β. Διατάγματος.

Ἀκροῦται δὲ πᾶσα ἀντικειμένη μέχρι τοῦδε ἰσχύουσα διάταξις.

Ταῦτα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν γενομισμένων. Χρεωστοῦντες ἐξ ἄλλου μέρους νὰ προφυλάξωμεν τὸ δημόσιον τῆς πληρωμῆς πληθῶς συντάξεων χρηρῶν καὶ ὄρφανῶν, αἵτινες δύραται νὰ ἐπέλθωσι διὰ τοῦ μέτρου τούτου, διατάττομεν ἀπὸ τοῦ νῦν, ὅπως οἱ καταταττόμενοι εἰς τὸν στρατὸν ἔργαμοι ἀντικαταστάται ἀπολύονται τῆς ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίας κατὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας, ἂν δὲν ὑπάρχωσιν εἰδικαὶ περιστάσεις ἐξαιρέτου διαγωγῆς, γρώσεων διακεκριμένων καὶ εὐφυίας, παρέχουσαι προσδοκίας προόδου ὑπὲρ τοῦ ἀτῆμον καὶ δικαιολογοῦσαι οὔτω τὴν ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ στρατοῦ περαιτέρω διατήρησίν των.

Ἀθήνησι τῇ 8 Ἰουλίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς
Α. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

Ἄριθ. ἐγκυκλ. 9,099.

Περὶ ἀξιώσεως τῶν υἰοθετημένων τέκνων ἐπὶ τῶν βοη-
θειῶν τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρφανῶν.

Παρουσιασθείσης ἀξιώσεως ἐπὶ τῶν βοηθειῶν τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρφανῶν ὑπὸ υἰοθετηθέντος τέκνου παρ' ἀξιοματικῶν, τὸ ὑπουργεῖον συνέστησεν ἐπιτροπὴν παρὰ διαφορῶν ἀξιοματικῶν καὶ νομομαθῶν δικηγόρων, εἰς τὴν κρίσιν τῆς ὁποίας ἔθεσε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος « ἂν ἔχῃσι δικαίωμα » ἐπὶ τῶν βοηθειῶν τοῦ ταμείου τούτου καὶ τὰ θετὰ τέκνα » τῶν ἀξιοματικῶν, ἢ τὸ δικαίωμα τοῦτο περιορίζεται εἰς » μόνα τὰ ἐκ νομίμου γάμου γεννηθέντα. »

Ἡ εἰρημένη ἐπιτροπὴ ἐξέτασα μετ' ἐπιστασίας τοὺς σχετικούς νόμους, βασιθεῖσα δὲ ἰδίως εἰς τὸ Κεφάλ. Γ'. ἄρθρον 3 τοῦ νόμου τοῦ εἰρημένου ταμείου, καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 24 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουλίου 1854 Υ. Β. Διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου τούτου, ἀπεφάνθη παμφήρῃ, ὅτι ἀποκλειστικῶς μόνον αἱ χῆραι καὶ τὰ ὄρφανὰ τέκνα τὰ ἐκ νομίμου γάμου προερχόμενα ἔχουσι δικαίωμα ἐπὶ τῶν βοηθειῶν τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρφανῶν τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηραῖ, τὰ δὲ υἰοθετούμενα τέκνα οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχῃσιν ἀξίωσιν, καθόσον τὸ ταμεῖον τοῦτο συγκροτεῖται ἐκ συνεισφορῶν τῶν ἀξιοματικῶν πρὸς περιθάλψιν τῶν τοῦ νομίμου γάμου συνεπειῶν.

Τὴν γνώμην ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς συμμεριζόμενοι, σὰς προσκαλοῦμεν νὰ γνωστοποιήσῃτε τὴν παρούσαν εἰς τοὺς ὑφ' ἡμᾶς Κ. Κ. ἀξιοματικούς πρὸς γνώσιν καὶ ὁδηγίαν των.

Ἀθῆναι τῆ 18 Ἰουλίου 1860.

ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΒΟΥΣΑΡΗΣ

Ἄριθ. ἐγκυκλ. 11,215.

Περὶ διαφορᾶς μεταξὺ τῶν ὑπολοχαγῶν Κ. Δ. Γρίβα.
τοῦ ἁ. πεζ. συντάγμ. καὶ τοῦ ἀνθυπολ. τοῦ πυ-
ροβολικοῦ Κ. Εὐθ. Χ. Πέτρου, διαγγελέως
τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Διὰ τοῦ φύλλου τῆς ἐφημερίδος « τὸ μέλλον » τῆς 25 Ἰουνίου π. ε. ἀριθ. 66, ἐδημοσιεύθη ἄρθρον φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ Κ. ὑπολοχαγοῦ Δημητρίου Γρίβα τοῦ ἁ. πεζ. συντάγμα-
τος, καὶ γεγραμμένον ἐκ Ναυπλίου τὴν 21 Ἰουνίου π. ε. ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ διαφορᾶς τινὸς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κ. ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ Εὐθ. Χ. Πέτρου, διαγγελέως τῆς Α. Β. Μεγαλειότητος, τὸ δὲ φύλλον ὑπ' ἀριθ. 67 τῆς 28 Ἰουνίου τῆς ἰδίας ἐφημερίδος φέρει ἀπάντησιν τινὰ τοῦ εἰρημένου ἀνθυπολ. προσκληθεῖσαν παρὰ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου.

Ἐπειδὴ ἡ διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσις ἄρθρων μὴ καθαρῶς τεχνικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ ἐν γένει φιλολογικῶν εἶναι ἀνεκαθεν ἀπηγορευμένη εἰς τοὺς στρατιωτικούς, ἡ δὲ δημοσίευσις ἄρθρων ἀφορώντων διαφορὰς ἀτομικᾶς, αἵτινες πρέπει νὰ λύωνται διὰ τοῦ μέσου τῆς ὑπηρεσίας, εἶναι σκανδαλώδης παράβασις τῶν γενικῶν περὶ στρατιωτικῆς τάξεως καὶ εὐπρεπείας κανόνων, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ μνησθέντες ἀξιοματικοὶ παρέβησαν τοὺς κανόνας τούτους τιμωροῦμεν, τὸν μὲν Κ. ὑπολοχ. Δημήτριον Γρίβαν, τὸν προκαλέσαντα τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος διὰ τοῦ τύπου ἀλληλογραφίαν, μὲ δεκαπενθήμερον κράτησιν, τὸν δὲ Κ. ἀνθυπολ. Εὐθ. Χ. Πέτρου, μεταβάνα καὶ ἀνευ ἀδείας εἰς Καλαμάκιον, μὲ ὀκταήμερον.

Τὰ φρουραρχεῖα Ἀθηνῶν καὶ Ναυπλίου θέλουσιν ἐκτελέσει τὴν παρούσαν καὶ δημοσιεύσει αὐτὴν δι' ἡμερησίας διαταγῆς.

Ἀθῆναι τὴν 20 Ἰουλίου 1860.

Ὁ ὑπουργὸς
Α. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

Ἄριθ. ἐγκυκλ. 10,819.

Περὶ τοῦ ἀντιμοιράρχου τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς Κυρ. Ἰωάννου Σταυριανοῦ.

Γνωστοποιεῖται πρὸς τὸ ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς πρὸς δημοσίευσιν δι' ἡμερησίου διαταγῆς εἰς τὸ σῶμα ὅτι παραπεμφθέντος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν νόμου τοῦ Κυρ. ἀντιμοιράρχου τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς Ἰωάννου Σταυριανοῦ, κατηγορηθέντος παρὰ τοῦ προϊσταμένου του, τοῦ ταγματάρχου Κωνσταντίνου Δημηκοπούλου, διοικητοῦ τῆς Μοιραρχίας Μεσσηνίας διὰ βάρεια ἐναντίον τῆς πειθαρχίας παραπτώματα ἐνώπιον ἀνακριτοῦ Συμβουλίου, συγκειμένου ἐκ τοῦ Κυρ. συνταγματάρχου τοῦ πεζ. Ἐμμανουὴλ Χάν, ὡς προέδρου, καὶ τῶν Κ. Κ. ἀντισυνταγματάρχου τοῦ ἵππικοῦ Δημητρίου Σούτζου, τοῦ καὶ εἰσαγγητοῦ, ταγματάρχου τῆς χωροφυλακῆς Γεωργίου Πτολεμαίου, καὶ λοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ Ἰωάννου Βουκάλη καὶ Κωνσταντίνου Δαμαλά, ὡς μελῶν.

Τὸ ἀνακριτικὸν τοῦτο συμβούλιον, ἀναδειχθεὶς τῆς γνώμης αὐτοῦ παμφηφεί ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος μετατεθῆ εἰς ἀπόταξιν.

Ὁ ἀντιμοίραρχος οὗτος προσκολλᾶται προσωρινῶς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν μοιραρχίαν Ἀργολιδοκορινθίας εἰς Ναύπλιον ἀποσπώμενος ἀπὸ τῆς μοιραρχίας Μεσσηνίας.

Ἀθήνησι τὴν 21 Ἰουλίου 1890.

Ὁ ὑπουργὸς
Δ. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

